

ho podríem induir de l'existència d'una combinació semblant, *in obviam*, que veig en Gregori de Tours: «ascendentibus autem illis in mentem, egressi sunt sancti martyres *in obviam* Augusti, et factae sunt facies eorum tamquam sol in virtute fulgens: ceciditque Augustus in terra et adoravit eos» (S. VI, *Passio Dormientium*, p. 21).

¹ Es tracta d'una noteta, no gaire instructiva, dels *Estudis d'Etim. Catalana*, 12. El de Ruyra és un estudi, i més interessant, publicat a *Catalunya*, 16-v-1914, planyent-se de les innovacions d'AMAlcover que conduïren a la desgraciada adopció transaccional de l'inusitat *prendre*. Suposo que deu entendre una accentuació *andúvies* (no hi ha accent a l'ed. de les O. C., pp. 830-1). Són variants que es deuen haver d'explicar per contaminació de la família del cast. *andar*, *andurrial*, *andurria*, possible en un mot sense arrels seculars en la llengua. — ² Gillet, índex de la *Propaladia* de Torres Naharro; E. Cotarelo, *BRAE* v, 514-5; *DHiAcEsp.* — ³ «Antiguo, antaño, tiempo pasado o anterior, adelantado, año», Rivad. LI, 184. — ⁴ Allò que avui es diu «un madrugón» entre gent d'aquesta mena, com nota R. Salillas (*RHisp.* XIII, 38) en publicar el text del *romance*. En el seu *Vocab. de Germanía* de 1611, defineix Juan Hidalgo *antubiar* com «dar de repente o primero» i *antuviada* «el golpe que dan». — ⁵ En autors d'estil tan «germanesco» com Pedro Espinosa (*Voces vulgares y mal sonantes*, 196.24) i Quiñones de Benavente, mitjà S. XVII: «¡Fuera! —dije— --- criminales, / estrellados con la gente: / dos hampones *antuviones* / y dos chirlos relucientes; / tengansé: / miren que los mataré!», *Entre-meses*, ed. Cotarelo, p. 522. — ⁶ En això és en el que es mostren unànimement miops tots els lexicòlegs que se n'han ocupat fins ara: Ga. de Diego (*Contrib.*, 23ss., 39), Montoliu (*l. c.*), Moll (*AlcM*, s. v. *antuvi*), i fins M-Lübke, *REW* (6026, 6027). Mai no han existit «construccions» de «llatí vulgar» com *ANTEOBVIUM tal com ho posen alguns d'ells! Fins i tot és ben problemàtic que hi vagi haver ja un llatí vulgar *ANTEOBVIARE: observem que això no es troba amb caràcter autòcton en cap altra llengua romànica que el castellà, ni tan sols en portuguès (en *antuviar* es troba poc o no gens en aquesta llengua, i si fos genuí allà hauria de tenir la forma **antuiuar*). La meua nota del DCEC IV, ja està afinada, si bé potser massa concisa. Més dades castellanes d'*antoviar* i *antuiuar* en els segles XIII-XVI, Cotarelo, *BRAE* v, 514-515.

Anu, *ànua*, *anual*, *anualitat*, V. *any* *Anuar*, V. *nus* *Anuari*, V. *any* *Anuent*, *anuència*, V. *anuir* *Anugar*, V. *nus* *Anugar-se*, V. *núvol* *Anuiar*, V. *enufjar*

ANUIR, 'accedir', pres del ll. *annuere* 'fer signes a (algú)', 'assentir amb un senyal', deriv. de *nuere* 'fer senyals'. □ 1.ª doc.: 1487.

Mai no ha estat més que un terme de dret escrit,

del qual es registren diversos exs. des de llavors.

DERIV.: *Anuent* [1443]; *anuència* 'consentiment' [1839, Lab.], últimament un poc més usat. *Renuent*; *renuència*. *Numen* [1803, Belv.], pres del ll. *numen*, pròpiament 'voluntat i poder divins', 'divinitat', d'on 'inspiració'. *Nutació*, del ll. *nutatio* 'balanceig', derivat de *nutare* 'fer senyals amb el cap, balancejar-se', freqüentatiu de *nuere*; *nutual*, derivat savi de *nutus*, -us, 'anuència, voluntat'.

Anul, *anulació*, *anular*, V. *anell* *Anullable*, *anulació*, *anullar*, V. *nul* *Anull*, V. *noia* II (de serp) *Anunci*, *anunciació*, *anunciador*, *anunciant*, *anunciar*, *anunciata*, V. *nunci*

ANUR, 'sense cua', derivat privatiu del gr. *οὐρά* 'cua'. *Dfa.*, *AlcM*.

Anurèsia, *anurètic*, *anúria*, V. *úric*

ANUS, 'ses, esfínter', pres del ll. *anus* 'anell', 'anus'. □ 1.^a doc.: mj. S. xv, Cauliac.

DERIV.: *Anal*.

Anusar, V. *nus* *Anuvolar*, V. *núvol* *Anvers*, V. *vessar* *Anvides*, V. *envides*

ANXOVA, pres d'un dialecte del Nord o del Sud d'Itàlia, on les formes com *anciöa* o *anciova*, resulten de l'evolució fonètica regular del ll. vg. **APIŪA*, provinent del gr. *ἀπύνη* id.; la variant *amploia* o *amplova*, nom d'una anxoveta o sardina jove, en tot cas és adaptació del greguès *anciöa*, deguda al coneixement del fet que *PI* dóna *č* en els parlars de la Riviera italiana. □ 1.^a doc.: 1383; *amploia*, 1317.

En un doc. rossellonès de 1383 «unum barrillum anxove», Alart, *InuLC*. En un privilegi per a la pesca en el Cap de Creus, de l'any 1484 (en còpia de 1585), es regula «la pesquera de l'anxova e sardina que-s fa a Tavallera» (gran cala entre Cadaqués i la Selva) (Fred. Rahola, *Mem. AcBLB* VIII, 1904, 482); «un barrill de *enxova*» en doc. de 1588, *AlcM*. També figura *anxova* en el dicc. de Nebrija adaptat per Busa (1507), «*anchova*: encrasicholus» en OPou (*ThPu.*, 64). Avui, si no m'enganyo, és general a tot el territori lingüístic per a l'«*Engraulis encrasicholus*» des del Nord (Plaja, *Proa* de Palamós, jul. 1960, p. 8), pron. *əyçóβə*, fins al Sud (*ayçóβə*). Amb alguna acc. figurada 'cop, punyada, pinya' en mallorquí (*BDLC* VIII, 1915, 239) i menorquí (Ferrer Guinart, *Rond. de Men.*, 212), 'ventositat' també a Menorca (*AlcM*).

L'evolució del gr. *ἀπύνη* en romànic ha donat lloc a formes bastant diverses, i que semblen de característiques fonètiques estranyes i sorprenents, però han quedat aclarides. La *v* grega, so estranger al llatí, intermedii entre *i* i *u* (més o menys la *u* francesa, *ü* alemanya), va ser imitada pel llatí vulgar sovint per mitjà de les combinacions *UI* o *IU* (compareu *γῦρος* > *GIURUS > roms. *jur*), per tant no pot sorprendre que